
Poločas rozpadu. Kulatý stůl Akademie věd ČR volným pádem

Poločas rozpadu. Kulatý stůl Akademie věd ČR volným pádem

Všechno bylo špatně. Den neblahý pro všechny zúčastněné, kdy se nic nedaří a dobré úmysly a snaha řešit vážné věci přijdou vniveč. Tak to chodí v životě lidském a nevyhýbá se to ani vědě. Na 8. října sezvala Akademie věd ČR partnery z vlády ČR, Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR, zástupce univerzit, České konference rektorů a reprezentanty průmyslové sféry i jednotlivých podniků ke kulatému stolu, aby společně diskutovali o budoucnosti české vědy. Na téma diskuse „Struktura systému výzkumu, vývoje a inovací v České republice a problematika jejího zakotvení“ vůbec nedošlo. Křeslo pro premiéra vlády ČR Jana Fischera zůstalo prázdné.

„Pan premiér nepřišel ne z důvodu nedostatku času,“ vysvětlila jeho nepřítomnost ministryně školství Miroslava Kopicová, „ale proto, že podle vyjádření pana premiéra vláda udělala pro vědu maximum, co je v tuto chvíli možné, a nic víc udělat nemůže a nemá, s čím novým by přišel. Pan premiér se zároveň ohrazuje proti nátlakovým akcím ze strany akademických pracovníků, kteří demonstrují s tím, že vláda vraždí českou vědu, přestože věnuje problematice vědy a výzkumu velkou pozornost.“ Skrze hlouček demonstrantů s transparenty rozdávajících agitační letáčky na podporu vědy opravdu musel projít každý, kdo se chtěl do budovy dostat.

Premiér Fišer se dle ministryně Kopicové podivil i nad tím, že téma kulatého stolu je jiné, než bylo dříve dohodnuto. To odmítl předseda AV ČR Prof. Ing. Drahoš, DrSc., dr. h. c.: „V dopise panu předsedovi vlády byla zmíněna čtyři témata, jak jsme se dohodli na kulatém stole prvním: jednak popis současné struktury výzkumu a vývoje v ČR, institucionální zabezpečení jednotlivých aktérů v oblasti výzkumu, vývoje a inovací, za třetí zdroje financování a jejich využití v systému a za čtvrté institucionální a účelové financování systému výzkumu, vývoje a inovací. Žádný negativní komentář od pana premiéra jsem k tomuto neobdržel, tak jsem teď skutečně velmi překvapen, že by pan premiér mohl mít k těmto okruhům nějaké výhrady. Pokud je měl, což samozřejmě respektuji, já jsem do dnešního dne žádné negativní vyjádření nedostal.“

Nicméně premiérovo stanovisko podpořili další z přítomných, kteří nesouhlasili ani se samotným formátem diskuse, a od této chvíle bylo o defenzivní pozici šéfa AV ČR v diskusi v podstatě rozhodnuto. „Přijal jsem pozvání pana premiéra ke druhému kulatému stolu o budoucnosti české vědy, řekl Prof. PhDr. Petr Fiala, Ph.D., LL.M., rektor Masarykovy univerzity Brno a předseda České konference rektorů, „ale teď, kdy pan premiér z důvodu ne časových, ale z důvodu principiálního nesouhlasu s tím, co se tu odehrává, se ho neúčastní a také další člen vlády, paní ministryně, odejde ani ne za hodinu, si myslím, že se mění formát této akce. Žádný kulatý stůl premiéra prostě není. Musím konstatovat, že jsem nespokojený s tímto formátem. Za sebe říkám, že od této chvíle to chápu jako jakousi diskusi mezi zástupci různých institucí zabývajících se výzkumem, což je něco zcela jiného než úmysl, se kterým jsme sem šli, diskusi, které se ještě chvíli zúčastním, ale nemohu ji považovat za to, že se za Českou konferenci rektorů zúčastňujeme kulatého stolu, protože to tento formát prostě ztratilo.“

Terčem kritiky byl také samotný materiál, který se měl stát podkladem a východiskem diskuse u kulatého stolu a měl sladit zájmy čtyř hlavních subjektů diskuse - Akademie věd ČR, vysokých škol, průmyslu a společnosti prezentované vládou. Byl však přítomnými označen za neúplný, tendenční a zavádějící, ve kterém chybí dle diskutujících zásadní věci a zároveň jsou v něm uvedeny irelevantní a tím zpochybnitelné statistické údaje. Účastníkům dnešního jednání byly také zaslány pouhých 36 hodin před zahájením a diskutující se tedy nemohli na projednání tak zásadních otázek co nejlépe připravit. „Dohodli jsme se, že budeme diskutovat o institucionálním uspořádání české vědy,“ řekl Prof. Petr Matějů z Grantové agentury ČR, „co bylo avizováno, už neplatí, tento materiál není o koncepci, je o číslech a to vyžaduje podstatně více času. Je otázka, jestli vůbec má smysl nad tímto materiálem diskutovat a jestli jsme schopni najít společné řešení. Je mi líto, ale také já se z diskuse omluvím...“

Svůj názor na předložený materiál stručně za sebe a patrně i za zástupce průmyslových podniků a průmyslových organizací shrnul Karel Šperlink, viceprezident Svazu průmyslu a dopravy ČR: „Souhlasím s panem rektorem Fialou, že podklady by měly být seriózním základem jednání. Co je podstatné? Jsou tam lži, které Svaz průmyslu a dopravy ČR musí odmítnout, musíme odmítnout teze o tunelování vědy podnikatelským lobby, což není pravda. Tento materiál seriózně projednáme na vedení svazu a odpovědně se k tomu vyjádříme, ale důrazně odmítám napadání podnikatelského sektoru.“

Jednání nad budoucností české vědy u kulatého stolu se nezadržitelně a neodvolatelně rozpadalo. Redakce i-fora požádala o vyjádření k situaci rektora Univerzity Karlovy prof. Václava Hampla.

Byla tady velice vzrušená atmosféra, co byste řekl k tomu, jak to tady probíhalo? Trošku se to rozpadlo...

Trošku? Řekl bych, že se to rozpadlo dost.

Má vůbec ještě smysl pokračovat v jednání za této situace?

Já myslím, že dneska ne. Prostě se to zcela rozpadlo. Pan premiér jasně vyjádřil nechuť v tomhle pokračovat a bez něj se kulatý stůl dostal do jiného formátu. Je to vidět také na tom, že jsme strávili hodinu a půl tím, že se řešily úplně jiné věci, než kvůli kterým to bylo svoláno a myslím, že dneska se to už nedá slepit zpátky. Myslím, že k tomu významně přispěl nešťastný způsob vedení kulatého stolu. Teď je potřeba se zastavit a znovu nachystat další jednání. Dnes už z toho nic nebude.

I když je téma „Struktura systému výzkumu, vývoje a inovací v České republice a problematika jejího zakotvení“ na půdě akademie v tuto chvíli v troskách, abychom alespoň my sami pro sebe to téma zachránili, v čem je podle vás největší problém struktury výzkumu a vývoje české vědy?

To se dá těžko říct v několika větách, ale z pohledu vysokých škol zde panuje určitá diskrepance v tom, že vzhledem k svému doložitelnému výkonu ve vědecké oblasti dostává relativně méně peněz, než některé jiné subjekty, a to právě souvisí se strukturálním uspořádáním. Čekal jsem, že dnes se položí tyto otázky na stůl, protože to se zatím nedělo a které se tady měly začít rozříkávat. Byli tady lidé jako pan prof. Matějů, který nabídl řešení ve smyslu „... nezbývá než zrušit akademii a všichni to vědí...“ Tak takhle bych to já rozhodně neviděl (smích)... to ani náhodou. Ale je legitimní teď tyto otázky dávat na stůl. Akademie věd se rozdělila na jednotlivé instituce, a tím se znova otevírá otázka, jakým

způsobem sblížit jejich fungování s vysokými školami, jak využít možností společné práce. A to je to, co je potřeba začít diskutovat.

Pane rektore, děkuji za vaše vyjádření.

(Marie Kohoutová)